Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-117328-p0001-5

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-117328-p0002-0

Aphorismi Hippocratis interprete Laurentio Laurentiano Florentino.

Impressum Erphurdie per Michaelem Bibliopolam Anno domini M.D.xxiij

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-117328-p0003-6

Aphorismi Hippocratis interprete Laurentio Laurentiano Florentino.

1

Vita brevis: ars longa: occasio preceps: experimentum fallax: iudicium difficile est. Nec solum se ipsū officio fungentem exhibere oportet: sed etiam egrū et assidentes et exteriora.

2

In perturbationibus ventris et vomitibus sponte si tale purgatur quale oportet res bene cedit et facile fertur: sin minus contra. Itidem conceptaculorum inanitio si talis fiat qualis oportet res bene cedit et facile fertur: sin minus cōtra. Igitur et tempus et terrā et etatē et genera morborū in quibus oportet necne cōspicari officium est.

3

Habitus athletarū admodum tuti non sunt: si ad summū devenerint: nō enim in eodē subsistere queunt aut quiescere: et si nō desciunt nihil pficere in melius possunt. Restat igitur his de causa peius deterius labantur. Quamobrem solvere habitum expedit sine mora: ut denuo refici corpus incipiat. Nec vero extenuationes in extremum ducende sunt: sed pro eius qui corrigitur natura ducendum ut toleret. Evacuationes in extremum deducte cum periculo sunt: itē et recreationes extreme ad periculum spectant.

4

Tenuis exquisitaque victus ratio in affectibus tum diuturnis omnibus, tum etiam acutis: quibus nō competit: gravis molestaque est. Item qui victus qui in extremum tenuitatē deducitur gravis est. Nam sacietas in summū acta molesta est.

5

In tenui victus ratione egri peccant: quo fit ut maiore afficiantur detrimento. Quicquid enim cōmittitur gravius obvenit q̄ in aliquāto pleniore: hic igitur et sanis tuta non est illa admodum tenuis

a ij

Aphorismi Hippocratis interp̄te Laurentio Laurentiano Florentino.

1

Uita breuis: ars longa: occasio preceps: experimētum fallax: iudicium difficile est. Nec solum se ipsū officio fungentem exhibere oportet: sed etiam egrū et assidentes et exteriora.

2

In perturbationibus ventris et vomitibus spontineis si tale purgatur quale oportet res bene cedit et facile fertur: sin minus contra. Itidem conceptaculorum inanitio si talis fiat qualis oportet res bene cedit ⁊ facile fertur: sin minus cōtra. Igitur et tempus ⁊ terrā et etatē ⁊ genera morborū: in quibus oportet necne ꝑspicari officium est.

3

Habitus athletarū admodum tuti non sunt: si ad summū deuenerint: nō enim in eodē subsistere queunt aut quiescere: ꝙ si nō quiescunt nihil ꝓficere in melius possunt. Restat igitur his de causis vt in deteri⁹ labantur. Quamobrem soluere habitum expedit sine mora: vt denuo refici corpus incipiat. Nec vero extenuationes in extremum ducende sunt: sed pro eius qui corrigitur natura ducendum vt tolleret omnino euōnes in extremum deducte cum periculo sunt: rursus ꝙ recreationes extreme ad periculum agunt.

4

Tenuis exquisitaꝗ victus ratio in affectibus tum diuturnis omnibus/tum etiam acutis: quibus nō competit: grauis molestaꝗ est. Itemꝗ victus qui in extremū tenuitatis deducitur: grauis est. Nam sacietas in summū acta molesta est.

5

In tenui victus ratione egri peccant: quo fit vt maiore afficiantur detrimento. Quicquid enim cōmittitur grauius obuenit ꝙ̄ in aliquantulū pleniore: hic igitur et sanis tuta non est illa admodum tenuis di-

ligens: exquisitaq; victus ratio: ob eam rem q̄ diffi-
cilius errorem qui committitur ferūt. Ita fit vt tenuis
& diligens victus periculosior maxima ex parte fit eo
qui paulo plenior precipiatur. 6

Summis morbis summa diligentissime remedia
adhibenda sunt. 7

Ubi morbus peracutus est et labores summi fati-
gant: et tenuissimo victu vti necesse est. At vbi nō
ita est tantum indulgendum est cibo quanto morb-
ipse sit summo leuior. 8

Cum morbus consistit suo vigore: tūc tenuissimo
victu vti necesse est. 9

Estimandum etiā colligendūq; est: an eger possit
eo victu quem preceperis obdurare ad cōsistēdi vi-
gorē vsq; egrotationis: et ille ne potius deficiat nec
durare possit ea ipsa victus ratione: an morbꝰ ante
deficiat atq; hebetescat. 10

Quibus igitur consistentia maxima est: his tenuis
victus maxima p̄cipiendus est: quibus aūt consistē-
di vigor postea futurus est. his in eo ipso vigore et
paulo ante subtrahendū est. Tempore vero superiore
vberius agendum vt eger sufficiat. 11

In accessionibus abstinendum est. assumere enim
cibū nocuum est: et quibus per circuitum veniunt ac-
cessiones: in ipsa accessione abstinendū est. 12

Accessiones vero cōditionesq; indicant morbi et
anni tempora: atq; etiam successiua circuitū incre-
menta: siue quottidie siue vno interposito die: siue
etiam per interualla ampliora eueniant: necnon ex
his qui superueniunt inditium accipi potest. verbi
gratia. In morbo costali si Screatio purulēta stati
inter initia extitit egritudinē contrahit. Sin postea
puruit / extendit. Quinetiam vrina aluus sudor mor-
bus aut difficile aut facile: aut nullo pacto indicari
posse aut longos aut breues fore significant. 13

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-117328-p0006-3

Senes facillime ieiunium sustinent: mox qui firma etate sunt: minus adulescentes: omnium minime pueri: eorumque ipsorum qui animo sunt propensiores.

14

Qui augentur plurimum caloris innati obtinent. Itaque cibo plurimo eget: alioquin corpus absumitur. Senibus vero parum caloris inest: et ob eam rem paucis egent fomitibus: quippe qui a multis expressi extinguantur. Hinc etiam febres non eque acute senibus accidunt: corpus enim eorum frigidum est.

15

Ventres hyeme et vere natura calidissimi sunt et somni longissimi. Itaque per ea tempora cibi dari copiosius debent. Caloris enim nativi copia magna inest ut cibus perinde plenior requiratur. Argumento sunt etates et athlete.

16

Victus omnibus febricitantibus humidus proficit: Sed precipue pueris et his qui ita vivere consueverunt.

17

Et quibus nam semel aut bis assumendum sit: et plura ne/ an pauciora particulatim animadvertendum/ Tempori etiam et etati et consuetudini inpartiendum aliquid est.

18

Cibos estate et autumno difficillime ferunt: hyeme facillime: mox vere.

19

Qui per circuitus accessionum exacuuntur: his nihil est dandum/ nec assummere quicquam cogendum: sed additioni subtrahendum est ante iudicationem.

20

Que iudicantur aut iudicata sunt integre: non movere: neque novare: vel medicamentis: vel aliis incitamentis: sed sinere debes.

21

Que evacuanda sunt eo duci debent: qua maxime natura commode tendit.

22

Cōcocta medicamentis vacuare mouereq̨ nō cruda oportet: nec in principio nisi turgent: sed magna ex parte non turgent.

23

Deiectiones non copia existimande sunt: sed eo q̨ talia deijciuntur qualia deijci oportet: et facile eger fert: atq̨ vbi ad anime defectionem ducendum est: ita agendum modo eger durare possit.

24

In affectibus acutis raro et inter initia vtendum medicamento vacuatorio est: idq̨ adhibito diligenti examine faciundum.

25

Si quale purgari oportet/ tale purgatur: prodest et facile fertur: si contra difficulter.

Finis primi libri.

Sententiarum hippocratis liber secundus interprete Laurentio laurentiano Florentino.

1

In q̄cunq̨ morbo somnus laborem adfert: letalis est. at si iuuat letalis non est.

2

Ubi somnus delirium tollit: bene est.

3

Somnus aut vigilia si alterutrū modum excessit: mali est.

4

Non satietas: non fames non aliud quicq̨ bonum est quod naturam excedit.

5

Lassitudines sue spontis morbos prenunciant.

6

Quicunq̨ parte corporis aliqua laborantes laborem ipsum magna exparte nō sentiūt: his mens egrotat.

7

Que longo temporis spacio extenuantur/ lente reficienda sunt. Que breui breuiter. 8

Si quis a morbo cibū assumens non corroboratur: plus cibi quam satis sit assumi significatur. At vero si nō assumenti ita euenit: euacuatione corpus egere sciēs. 9

Corpora quacūq; purgare libuerit: fluida eo facies. 10

Corpora inpura quō magis nutris: eo magis offēdes. 11

Potu quam cibo expleri facilius est. 12

Que per morbos relinquuntur ab iudicatione/faciunt recidiuam. 13

Quibus iudicatio instat ijs nox difficilis est que accessionē precedit: subsequens autē nox facilior magna ex parte accidere solet. 14

In profluuijs alui mutationes deiectionum iuuant: nisi in praua mutentur. 15

Ubi fauces egrotant aut tubercula in corpore oriuntur: excretiones cōsiderande sunt. nam si biliose sunt: corpus egrotat. Si similes sanis corpus alere tutum est. 16

Ubi fames est: laborandum non est. 17

Ubi plus cibi preter naturā ingestum est. morbum id facit: patet hoc ex ipsa curandi ratione. 18

Eorū que vniuersum atq; celeriter alunt: secretiones quoq; celeriter fiunt. 19

Morborū acutorum presagia: non admodum tuta sunt: neq; mortis neq; salutis. 20

Quibus iuuenibus ad huc aluus humida est: his senescentibus siccatur. Contra/quibus iuuenibus ad huc aluus sicca hec: his senescentibus humectatur. 21

Famem vini potio soluit. 22

Quicunq; morbi ex repletione fiunt: vacuatione curantur. Quicunq; vacuatione/repletione: eodemq; modo ceterorum contraria remedio sunt. 23

Morbi acuti intra quartumdecimum diem iudi-
cantur.

24

Dies quartus septimi index est. octauus principi
um alterius septimane exorditur. Undecimus etiã
considerandus est. Quartus enim secundi septena-
rij est. Item decimus septimus considerandus est.
quartus enim a quartodecimo: et septimus ab vnde
cimo est.

25

Quartane estiue breues magna ex parte sunt: Au
tumnales longe: presertim que hyemem attingunt.

26

Febrem conuulsioni superuenire melius est: quam
consulsionem febri.

27

His que non ex ratione leuant confidendum nõ ē:
nec pre metu omittendum soluere ea que eueniũt ma
la. hec enim magna ex parte infirma sunt: nec per se
uerare aut imorari diutius solent.

28

Febricitanti non admodum leuiter et per summã
corporis formam si corpus perstat nec vllo modo col
labitur: aut contra si magis tabescit q̄ ratio postu-
lat. vitiosum est. Alterum enim longitudinẽ morbi.
Alterum inbecillitatem significat.

29

Cum morbi incipiunt si quid mouendũ est: moue:
cum consistunt et vigent: quiescere melius est.

30

Omnia cum incipiunt et finiunt leuiora sunt: cum
consistunt grauiora.

31

Si cui ab egrotatione bene assumenti cibum corp.
nihilo proficit: signum est viciosum.

32

Omnes vere qui sese male habẽt. principio bene
assumẽtes cibũ nec quicq̄ proficientes in fine inedia
exigunt. At vero qui principio vehementer inedia ex
igunt: postea bene assumunt/ q̄ melius euadunt.

33

In quouis

In quouis morbo mente constare et cibum adpete-
[illegible] est: contrarium vitio datur.

34

Per morbos minus periclitantur q̄ quorum natu-
re morbus conuenit aut etati aut habitui aut tempo-
ri: quam quibus non cōuenit aliq̄ ex his ratione.

35

In quauis Egritudine partem vmbilici et imum
ventrem esse pleniorem melius est. Admodum exte-
nuari atq; tabescere vitiosum est. Ad inferas etiā
purgationes hoc tutum non est.

36

Qui salubri corpore sunt celeriter per euacuatio-
nes oppressi dissoluuntur. Atq; etiam qui cibo pra-
uo vtuntur.

37

Qui corpore bene constant difficulter ad vsum ve-
niunt medicamentorum.

38

Potus et cibus paulo deterior: modo suauior sit q̄
qui melior sed insuauior: anteponendus est.

39

Seniores magna ex parte minus egrotant q̄ iuue-
nes. Attamen qui longi his acciderint morbi: mag-
na ex parte insanabiles tota vita comitantur.

40

Raucedines et grauedines maioribus admodum
natu concoqui nequeunt.

41

Qui sepe et multum exoluuntur sine causa mani-
festa: ij derepente moriūtur.

42

Stupor attonitus vehemens solui non potest: le-
uis non de facili potest.

43

Qui strangulantur et exoluuntur citra mortem/ si
ore spumant non reficiūtur.

44

Qui obesi admodum sunt ex natura: celerius mo-
riuntur q̄ qui graciles.

45

Qui morbo Comiciali laborat: si iuuenis est: li-
berari mutatione potissimum etatis: loci: et victus
munere potest.

46

Si dolor geminus non eodem loco infestat: qui ve-

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-117328-p0011-0

vehementior est: alterū leniorē obscurat. 47

Dolores et febres accidunt/ magis cum conficitur pus q̄ ubi cōfectum iam est. 48

In omni corporis motu cū fatigari incepit: cessasse protinus lassitudinis leuatio est. 49

Qui assueuerunt ferre labores: etiam si inualidi sint aut senes: facilius ferunt: q̄ qui non sunt asueti q̄uis robusti et iuuenes. 50

Quecunq̄ longo tempore assueta sunt etiam si deteriora sint minus infestare solent: q̄ q̄ insueta sunt. Igitur ad insueta mutasse necesse est. 51

Nimis repente euacuare: inplere: calefacere: refrigerare: quoue alio modo corpus mouere: tutū non est. Atq̄ nimium omne inimicum nature est. Contra paulatim lenteq̄ agere: tutū est. Deniq̄ de alio transire in aliud prestat. 52

Si cum omnia rōe feceris nō id prouenit q̄d ratio postulat: noli in aliud transire: dum maneat quod principio visum est. 23

Quorum aluus humida est: ij quādiu juuenes sūt melius degunt: quam quibus sicca est. At in senectute deterius. Siccatur enim aluus magna ex parte ijs qui senescunt. 54

Magnitudo corporis in juuenta quidem formam liberalem adfert nec iniucunda: sed in senectute vsu difficilis est atq̄ deterius quod pcerius est.

Finis secundi libri

Sententiarū hippocratis liber Tertius Interprete Laurentio Laurentiano florentino.

j

Temporum mutationes potissimum pariunt morbos / magneq̄ temporum mutationes aut frigoris aut estus et reliqua ex ratione grauius incidunt. 2

Naturarū alie ad estatē/ alie ad hyemē bene maleue se habent.

3 Ex morbis alij ad alia bene maleue sese habent. Eodem modo etates ad tempora loca: et uictus genera.

4 Per tempora quoties eadem die modo estus modo frigus existit: morbos autumnales expectari oportet.

5 Austri hebetāt auditū/ caliginē obducūt: corpora diffūdūt: pigrioraq3 faciūt/ caput agrauāt. Ubi tēpestas ita p̄ualuerit/ affectus eiusmodi existūt. At si tēpꝰ aqloniū est/ tusses/ fauces/ alui dure/ difficultates vrine/ dolores horrifici costarū et pectorū accidunt. Ubi ita tēpestates exuperarit/ affectꝰ eiusmodi expectato.

6 Quoties estas fit similis veri: sudorū copiā in febribus expectare oportet.

7 Per squallores febres acute fieri solēt: et si magna ex p̄te talis sit annꝰ qualē fecerit cōditiōez: morbos q3 expectare magna ex p̄te oportebit.

8 In tēporibus nature legittimis cūq3 tēpestiua tempestiue reddūtur: morbi cōstātes: synceri et faciles veniūt. At vero iniquis incōstantes et iudicatu difficiles existunt.

9 Per autumnū morbi acutissimi atq3 exitiosissimi accidunt magna ex parte. Uer saluberrimū est minimeq3 exitiosum.

10 Autūnꝰ tabidis malꝰ est.

11 Quod ad tēporū attinet ratiōez: si hyēs squallida et aquilonia fuerit: ver pluuiū australeq3 febres acutas fieri estate necesse est. Et lippitudines et intestinorū difficultates: maxime mulieribus et ijs qui humidam habent naturam.

21 Sed si hyems australis pluuia et tepida fuerit ver squallidū aqlētūq3: mulieres quarum partꝰ iuxta ver p̄perāt abortū ex q̄ libz cā faciēt. Que aūt pepererit

imbecilles ac morbidos edent infantes. Ita vt aut statim pereant aut tenues atq̧ valetudinarij viuāt. Ceteris difficultates intestinorum: et lippitudines aride accident. Senioribus vero distillationes que cito interimant. 13

Si estas squallida / aqlentaq̧ fuerit: autumnus pluuius austrinusq̧: dolores capitis: tusses: raucedines grauedines: per hyemē existunt. tabes etiam nonnullos inuadit. 14

At si aquilonius sit et siccus: viris natura humidis et mulieribus proderit. Reliquis accident lippitudines aride et febres accute et grauedines: nōnullos etiā atrabilis vrgebit. 15

Conditionum anni squalores (quod in totum dixerim) salubriores q̄ imbres minusq̧ mortiffere sunt. 16

Morbi per imbres magna ex pte ꝯsistūt: febres: alui fluores: putredines: attoniti: Comitiales angine.

Per squallores: tabitudines lippitudines: articulorum dolores: stillicidia vrine: difficultates intestinorum. 17

Conditionum quottidianarum aquilones corpora constipatiora: contentiora: mobiliora: coloratioraq̧ faciunt auditum etiam adiuuant. Sed aluum siccant: oculos mordent: et si in pectore dolor aliquis p̄est acrius excitatur. Austri corpora dissoluunt et humefaciunt: caput aggrauant: auditum obtundunt: vertigines mouent: oculis et corporibus afferunt tarditatem: aluos etiam humefaciūt. 18

Per tempora anni pueri et qui etate his proximi sunt: vere atq̧ prima estate optime degunt et maxime valent. Senes estate et autumno aliquandiu. Reliquo autumni tempore qui media sunt etate melius valent. 19

Morbi omnes quidem temporibus omnibus accidunt: Sed nonnulli certis quibusdam et oriuntur et irritantur. 20

Uere enim atrebiles: furores: cōitiales: ꝓfusiōes

sanguinis: angine: tusses: grauedines: raucedines:
pustule vlcerose plurime; tubercula: articulorum do
lores. 21
Estate nonnulli ex his: ac febres continue: et ardo
res: et tertiane plurime: vomitiones etiam: alui p
profluuia: oculorum et aurium dolores: oris vlcera:
genitalium putredines et sudaia. 22
Autumno magna pars estiuorum atque etiam feb=
res quartane et errone lienes: aque intercutem: ta
bes stillicidia vrine: leuitates intestinorum: Cox=
endices: angine: anhelationes: voluuli: comitia=
les: atrebiles: furores. 23
Hyeme costales: pulmonie: raucedines: tusses: do
lores laterum: pectorum lumborum: dolores capi=
tis: vertigines: attoniti. 24
Per etates hec accidunt paruis et recẽs natis pu=
erulis: vlcera oris: vomitus: insomnie: pauores:
inflãmatiões vmbilici: hũores aurium. 25
Paulo etate progredientibus cum dentire incipiũt
gingiuarum prurigines: febres: conuulsiones: alui
fluores: maxime cum caninos edunt: et ijs potissimũ
pueris qui corpulentissimi sunt: et aluos habẽt a st=
rictas. 26
Adultioribus iam tõsille: vertebre in occipitio si=
ue luxatio in partem interiorem: anhelationes: cal
culi lubrici teretes: ascaride: verruce: satyrie stru=
me et reliqui abscessus: sed precipue que enumeraui.
27
Adolescentibus iam et pubescentibus magna eo=
rum pars accidit: atque etiam febres diutine potius et
sanguinis e naribus pfusiões. 28
Plurimi pro affect⁹ puerilꝫ etatꝫ iudicãtur: aut in=
tra qdragesimũ diẽ aut itra septim mẽsẽ: aut intra
.7. annũ: aut cũ ad pubertatẽ ituri. Qui aũt pdu=
rarit nec solui potuerit pubescẽti aut feie cũ mẽstrua
erũpũt: ijs consenescere assolent. 29
Iuueib⁹ sanguis screatiões tubercula: febres acute:
comitiales: et relqui morbi sed pcipue q enũeraui.

Qui hanc excesserunt etatem: ijs anhelationes: costales: pulmonie: oblivionarij: deliria: ardores: bilares alui fluxores longi: difficultates intestinorum: leuitates intestinorum marisce. 31

Maioribus natu difficultates spirandi: destillationes: tusses: stillicidia vrine: articulorũ dolores: renum dolores: vertigines: attoniti: mali habit⁹: aspreoines totius corporis: insomnie: alui oculorum et aurium humiditates: hebetudines oculorum: grauitates aurium.

Finis Libri Tertij Aphorismorũ
Hippocratis secũdũ traducti-
nem Laurentiani.

Sententiarum hippocratis liber quartus
interprete Laurentio Laurentiano
florentino 1

Mulierem vtero gerẽtem purgabis medicamẽto: si materia turget: quarto mennse et ad septimum vsq: sed eas minus. A recẽtiore autẽ et auctiore cauebis. 2

In medicãẽtorũ vsu si talia ducũtur ex corpe: q̃lia vel spõte exeãt vtile est: si ɔtra cohibẽda sũt. 3

Si quale purgari oportet/ tale purgatur: prodest et facile fertur. Si cõtra difficulter. 4

Estate potius supra: hyeme infra ducendum medicamentis est. 5

Sub cane et ante canem: medicamentorum vsus difficilis est. 6

Macilentos ad vomitum faciles: purgandos supra curabis: cauendo hyemem. 7

Qui aũt ad euomẽdũ difficiles sũt et corpe mediocriter cõstãt: infra purgab; cauẽdo estatẽ. 8

Tabidos caue vnq̃ ad supnas ducas euacuatiões 9

Atrabilarios plenius infra/eadem ꝑ ratione cetera afferes. 10

In valde acut; die primi vacuãdũ ẽ si materia turget. Supsedere eni in e⁹modi malo est. 11

Quibus tormina circa vmbilicū fatigāt: et labor atq̧ lumborū dolor infestat: nec medicamēto aut vllo alio modo solui cruciatus potest: ijs in aquam intercutem siccā decumbitur. 12

Quorū alui leuitate intestinorū infestātur hiberno tēpore: eos supra purgare necesse est. 13

Qui non de facili supra veratro purgātur: Eorū corpora ante potionem humectanda sunt cibo pleniore quieteq̧. 14

Eum qui veratrum biberit ad corporis motiones magis ad somnos quietesq̧ minus ducito. Motiōe corp⁹ turbari: inditio est nauigatio. 15

Cū libuerit vt veratrum āplius ducat: corp⁹ moueto. Cōtra cum sistēdum cēsueris: somnum molitor: nec quicq̧ moueto. 16

Ueratrum periculosum ijs est qui corpore integro sunt. Facit enim conuulsionem: 17

Si quis nō febriēs inedia exigit: et cordis dolore aut caliginosa vertigine infestatur: ac oris amaritudinē sentit: purgatiōe se egere parte superiore significat. 18

Dolores qui supra p̄cordia infestant: purgationē supra: qui infra: infra requirunt. 19

Qui in medicamētor̄ potiōe nō sitiunt cum purgātur: ij nō desinunt priusq̧ siciant. 20

Si tormina acciderint nō febricitāti: et genuū grauitas: et lumborū dolor: purgatiōe infra opus esse significatur. 21

Deiectiōes nigre modo sanguinis atri spōte venientes: siue cum febri: siue sine febri: pessime sunt: et q̄ plures sunt praui colores: eo peius. Sed si ex medicamēto tales egeruntur: meli⁹ est: et q̄ plures nō praui colores sunt eo melius. 22

In quocunq̧ morbo incipiente/ si atrabilis/ vel supra/ vel infra exierit: letale est. 23

Quicunq̧ ex morbis acutis: aut diuturnis: aut vulneribus: aut alio quouis modo extenuati:

atra bilem sanguini atro similem emiserint: postridie moriuntur. 24

Difficultas intestinorum si ab atra bile incepit: letalis est. 25

Sanguis supra emissus qualiscunque est malus est infra autem bonus est. 26

Si ex difficultate intestinorum laboranti Carunculae exeunt: letale est. 27

Quibus per febres sanguis alicunde large exierit: iis in recreatione alui humide redduntur. 28

Quibus deiectiones biliose exeunt: surditate superueniente finiuntur: et quibus surditas precesserit: desinit si deiectiones sequuntur biliose. 29

Quibuscunque febricitantibus die sexto rigores accidunt: iis difficulter iudicatur. 30

Quibus accessiones ueniunt si febris quacunque hora dimiserit: eadem altero die repetit: iis difficulter iudicatur. 31

Qui per febres lassantur: iis in articulos et maxillas potissimum abscessus decumbunt. 32

Quibus conualescentibus a quauis egritudine pars aliqua corporis labore vexatur: iis eam in partem abscedit. 33

Quin etsi priusquam egrotassent parte aliqua sui corporis perdoluerint: eodem morbus decumbit. 34

Si a febre detento nullo tumore faucium strangulatio subito accidit: letale est. 35

Si febricitanti collum peruertitur vt vix deuorare possit sine vllo tumore: mortiferum est. 36

Sudores febricitanti si statim inceperunt bono sunt et tertio die: et quinto: et septimo et nono: et vndecimo: et quarto decimo: 17. 20. et vicesimo. 21: et vicesimo septimo: et tricesimo: et tricesimo quarto. His enim sudoribus morbi iudicantur. Qui autem non ita veniunt: laborem significant et longitudinem morbi

Sudores frigidi si cum febre acuta accidunt: mortē significāt. Si cum mitiore: longitudinem morbi. 38

Et qua parte corporis sudor est: ibi morbum esse significatur. 39

Et qua parte corporis frigus aut calor ē: ibi morbꝰ est. 40

Ubi in toto corpore mutatio fit: et mō corpus frigescit modo calescit: aut colorem alium ab alio recepit: lōgitudo morbi significatur. 41

Si per somnum sudoris copia sine causa manifesta euenit: vsus cibi plenioris significatur. Sed si non per somnum id accidit: inanitione corpus egere significatur. 42

Sudor multꝰ modo frigidus modo calidꝰ assidue fluens: frigidus magis: calidus minus: morbum significat. 43

Quecunqꝫ non intermittentes die tertiꝫ vehementiores redduntur magis periculose existunt. Sed si quouis modo intermittunt securitatem inesse significatur. 44

Que febres longe exercent ijs vel abscessus in articulo uel labores decumbunt. 45

Quibus aut abscessus in articulos aut dolores decumbunt ex febribus longis: ij cibo. pleniore vtūtur. 46

Si rigor accidit per febrem non intermittentē egro iam debili: letale est. 47

Excreationes in febribus non interpellatis liuide: aut cruente: aut fetide: aut biliose omnes sunt male: sed si bene excernuntur salutares sunt. Deiectiones etiā et vrine iuuant: que commode exeunt. At si nihil commode per ea loca excernitur malo est. 48

In febribus non interpellatis si partes exteriores inalgescunt interiores vrūtur letale est. 49

In febre nō interpellata si labrum: aut oculꝰ aut supercilium: aut nasus peruertitur: si visus: si

auditus defecerit egro iam debili : quicquid ex hi accidit : mors in propinquo est . 50

Quibus in febre non interpellata difficultas spirandi cum delirio accidit : letale est . 51

Per febres abscessus nisi primis solvatur indicationibus : morbi longitudinem indicat . 52

Quibus in febribus aut in aliis morbis oculi volũtate lachrimant : nullum est malum. Sed quibus nõ volentibus : periculosius est . 53

Quibus lentore dentes opplentur : iis febres incidunt vehementes . 54

Quibus tusses aride leviter irritantur ꝑ ardores : q̃ non admodum siti afficiuntur . 55

Ex inguine febrꝫ : nisi diaria sit mali est . 56

Febricitanti si sudor accidit febre non intermittente malo est. Morbus enim prorogatur : plusq̃ humiditatis inesse significatur . 57

Qui convulsione aut distentione tenetur si accidit febris morbum levat . 58

Qui ardore tenetur si rigor accidit : solvitur in eo malo . 59

Febres tertiane septenis circuitibus iudicãtur : quod longissimum est 90

Quibus per febres aures obsurduerint : iis sanguis e naribus fusus aut alvus perturbata solvit morbum . 61

Febris, nisi die impari desierit : solet recidivare 62

Quibus per febres morbus regius ante septimum accidit : letale est . 63

Quibus per febres quottidie frigus accidit quottidie febres solvuntur . 64

Quibus per febres morbus regius die septio aut nono : aut quartodecimo acciderit bono est : nisi illa dextra obduruerint . Nam si hoc ita accidit nõ bene est . 65

In febribus si circa alvum calor vehemens ac dolor cordis infestat : male est . 66

In febribus acutis si conuulsiones aut viscerũ dolores vehementes acciderint: male est. 67

In febribus si pauores per somnum aut conuulsiones accidunt: male est. 68

In febribus spiritus subsistens malo est: quoniam conuulsionem significat. 69

Quibus vrine Crasse/ grumose et pauce sũt non sine febri si tenues et copiose prodierint: prodeunt: maxime vero tales exeunt/ ijs qui statim aut breui sedimentum habent. 70

Quibus vrina turbulenta qualis iumentorum est: ijs dolor capitis vel adest: vel aderit. 71

Quibus septimo die judicatur ad salutem: ijs vrina quarto die nubeculam habet rubicundam et reliqua ex ratioe. 72

Quibus vrina candida per lucida emittitur malo est: delirijs potissimum euenit. 73

Quibus ilia suspensa murmurant: si lumborum dolorum accesserit: ijs alui admodum humectantur: nisi flatus erumpat: aut vrine copia prodeat: id q; in febrib9. 74

Quibus abscessurum in articulos est: ijs exiũt abscessus vrina crassa copiosa alba. Qualis in febribus laboriosis quarto die nõnullis exire incipit. Sed si sanguis quoq; e naribus eruperit: breui admodum leuabuntur. 75

Si sanguis aut pus effluit per vrinam: exulcerationem aut renum aut vesice significat. 76

Quibus cum vrina crassa caruncule exigue aut veluti capillamenta exeunt: ex renibus ijs excernitur. 77

Quibus cum vrina crassa surfurea quedam exeunt: ijs vesica scabie affecta est. 78

Quicunq; sponte sanguinem mingunt: ijs venulam ruptam esse in renibus significatur.

 79

Quibus in vrina desident arenosa : hijs calculo vesica laborat. 80

Si quis sanguinem mingit et grumos et guttatim emittit vrinam ac dolore ad ventrem imum et pectinē et femē vexatur : morbis circa uesicam laborat. 81

Si quis sanguinem aut pus: aut squammulas mingit: et cum grauiolentia in vrina exulceratio visice significatur. 82

Quibus in vrinaria fistula tubercula oriuntur : hijs suppuratione facta et eruptione leuatur dolor. 83

Mictio noctu Copiose facta: exiguam fore deiectionem significat.

Finis libri quarti Aphorismorum hippocratis secundum traductionem Laurentiani.

Sententiarum hippocratis liber quintus interprete Laurentio Laurentiano Florentino. 1

Conuulsio a veratro letalis est. 2

Conuulsio a vulnere letalis est. 3

Sanguinis multe profusioni conuulsio aut singultus superueniens : malo est. 4

Expurgatione cōuulsio aut singultus superueniēs malo est. 5

Si ebrius quisq̃ subito obmutuerit conuulsus emoritur : nisi prehēsus a febre sit: aut cū ad eam venerit horam qua crapula soluitur/facultatem recipiat loquendi. 6

Qui a distentiōe prehenduntur intra quartum diem intereunt. Si tamen hos euaserint conualescunt. 7

Comitiales quibus ante pubertatem acciduñt mutaionem recipiunt : quibus anno vicesimo quinto cō moriuntur. 8

Quibus costales non repurgantur intra quartum decimum diem : hij in suppurationem vertuntur. 9

Tabes maxime fit per etates: ab anno decimooctauo ad trigesimum quintum. 10

Qui anginam euaserint: iis in pulmonem absceditur: et intra septenos dies intereunt. Si tamē hos dies euaserint: suppurantur. 11

Qui tabe infestantur: si quod despuunt et extussiunt grauiter olet in ignem impositum: et capilli defluunt: letale est. 12

Quibus per tabem capilli defluunt: iis superueniente alui fluctione moriuntur. 13

Qui spumantem sanguinem despuunt: iis de pulmone educitur. 14

Tabe detentis fluctio alui accedens: letalis est. 15

Qui a costali suppurantur: si intra quadragesimum diem a quo facta est eruptio repurgentur: leuantur. Alioqui transeunt in tabem. 16

Calida detrimēta hec infert iis qui inmodice vtuntur. Carnis effeminationem: neruorum incontinentiam: mentis torpedinem: sanguinis profusionem: anime defectionem: quibus abolitio sequitur. 17

Frigida conuulsiones: distentiones: liuores: rigores febriles. 18

Frigida ossibus: dentibus: neruis: cerebro: medulle dorsali: inimica est. Callida vero amica est. 19

Que perfrixerint calefacienda sunt: exceptis his que sanguinem profundunt. 20

Frigida vlceribus mordax est: cutem obdurat: dolorem insupperabilem mouet: liuorem trahit: rigorem febriles conuulsiones: distentiones inuehit. 21

Nonnunquam per distentionem sine vlcere iuueni bene corporato estate media frigide larga perfusio reuocat calorē. Calor autē mala hec tollit. 22

Calida suppuratoria vlcerum non omnium est: summum securitatis prestat inditium: cutem mollit ex-

tenuat dolorem: lenit conuulsiones: distentiones mitigat. Capitis autem grauitatem soluit. ossibus fractis plurimum prodest: sed precipue ijs que exuta sunt: eorumq maxime ijs que vlcera habent capitis: et que ab algore vel moriuntur vel vlcerantur. Nec non repentibus: comesis: sedi: genitali: vtero: vesice opitulatur. his calida amica et decretoria est. frigida inimica atq interimens.

23

Usus frigide vbi sanguis profunditur: attamē nō qua e fluat sed iuxta inijcienda est. Quinetiam vbi inflammationes sunt aut inflammina ad rubrum et uentumue tendentia saguine recenti. Nam vteribus quidem nigredinem adfert. ignem etiam sacrum non exulceratū iuuat: exulceratū ledit.

24

Frigida qualis nix aut glaties pectori inimica sūt Tusses mouent et sanguinem ex distillationem.

25

Tumores articulorum et dolores sine vlcere atq etiā podagricos dolores et conuulsa aqua frigida large afusa magna ex parte leuat: soluit dolorem: extenuat. Torpor enim mediocris dolorem mitigat.

26

Aqua que cito calescit et cito frigescit leuissima est.

27

Qui noctu bibere auent ijs admodum sitientibus si obdormierint: bono est.

28

Menses ducuntur suffitu aromatorum / que sepe ad alios vsus reciperentur: nisi caput temptarent.

29

Mulierem vtero gerentem purgabis medicamēto si materia turget: quarto mense et ad septimū vsq Sed eas minus. a recentiore autem et auctiore cauebis.

30

Mulieri grauide capi ab aliquo morbo acuto letale est.

31

Mulier prengnans sanguine misso ex vena abor-

ſum facit: et magis ſi vetus auctior eſt. 32

Mulieri ſanguinem euomenti ſi menſtrua erũpunt ſolutio accidit. 33

Mulieri menſtruis deficientibus ſi ſanguis e naribus fluxit: bono eſt. 34

Mulieri prengnanti ſi aluus nimium fluxit: periculum faciendi abortum iminet. 35

Mulieri quam vitia vteri infeſtant: aut que difficulter parit: ſi ſternutamentum ſuperuenit: bono eſt. 36

Si mulieri menſes decolores: nec ſemper eodem tempore proueniunt: purgatione opus eſſe ſignificatur. 37

Si mulieri vtero graui mamme ſubito extenuantur: abortus ſeqtur. 38

Mulieri grauide gemis ſi altera mãma extenuetur alterum amittit. Et ſi dextera mamma extenuata eſt, marẽ ſi ſiniſtra feminã amttit. 39

Si mulier, non pregnans, non puerpera, habet lac: menſtrua eius defecerunt. 40

Quibus mulieribus ſanguis in vbera colligitur: inſaniam indicat. 41

Si noſſe libuerit an mulier grauida ſit: mulſum ei bibendum dato cum itura cubitum eſt. Poſt ſi vẽter torquetur, grauida eſt. Sin minus, non eſt. 42

Mulier ſi marem gerit coloratior eſt: ſi femina decolor eſt. 43

Si mulieris pregnantis vterum ignis ſacer infeſtat: letale eſt. 44

Que preter naturam tenues vterum gerunt: abortum faciunt donec craſſeſcant. 45

Mulieres que mediocriter corpulente abortũ faciunt ſecundo menſe aut tertio ſine cauſa manifeſta: hĩs acetabula vteri plena mucoris ſunt: ita ne fetũ continere poſſint: ſed pre ſuo pondere prerumpat: elabaturq; partus neceſſe eſt. 46

Que preter naturam craſſe concipere nequeũt: hĩs

Vteri os ab omento cōprimitur: itaq implere donec extenuentur non possunt. 47

Si vterus in corpa positus suppuratur: linamētum recipiat necesse est. 48

Fetus qui mares sunt parte vteri dextra continē tur: qui femine magis sinistra. 49

Si secunda procidit: sternutatorio apposito nares et os apprehendimus. 50

Si menstrua sistere placeat / cucurbitulam grandem appones ad mammam. 51

Que vterum gerunt: ijs vulua se comprimit. 52

Mulieri grauide si lac effluit e mammis / fetum inbecillem esse significat: at si mamme sint firme ac solide fetū esse validiorē significatur. 53

Que abortum facture sunt: ijs mamme extenuantur: Sed si denuo durescant dolor in mammis fatigabit: aut in coxis: aut in oculis: aut in genibus. Itaq non faciet abortum. 54

Quibus os vteri durum est: ijs compressum id esse necesse est. 55

Que vterum gerentes a febribus capiuntur: valdeq extenuātur sine causa manifesta he: difficulter pariunt et cum periculo: aut abortum facientes periclitantur. 56

Si ꝓfluuio mulieris conuulsio aut animo defectio superuenit: male est. 57

Si menstrua inmodice fiunt morbi accidunt: et si non fiunt morbi matricarij accidunt. 58

Vteri aut recti intestini inflammatione vrine stillicidium accidit: renibus etiam purulētis vrine stillicidium accidit: iecoris vero inflammatione singultus sequitur. 59

Si mulier non concipit et scire placet an concipere possit: veste obuolutā suffies infra: nā si odor trāsmitti per os ad nares videbitur: non esse sua culpa sterilem cognosces. 60

Si mulieri grauide menstrue purgationes erūpūt: fieri

fieri non potest vt fetus bene valeat. 61

Si mulieri menstrue purgationes non prodeunt: nec horror: aut febris: superuenit: et fastidia accidunt: grauidam esse arbitrare. 62

Mulieres que prehumidos habent vteros concipere nequeunt. Que etiam frigidos spissosq; habent non concipiunt: fetus enim extinguitur. Nec non sicci et admodum calidi concipere non possunt: genitale enim semen corrumpitur ob inopiam alimenti. Que autem ex vtrisq; modice temperatos obtinent vteros: he valent fecunditate. 63

Parimodo vel maribus euenit: aut enim ob corporis laxitatem difflatur euanescitq; spiritus / ne semen genitale transmitti possit: aut ob spissitudinem humor foras non decedit: aut ob frigiditatem foueri non patitur / vt ad eum colligatur locum: aut ob nimium calorē hoc idem accidit. 64

Lac febricitanti dari aut caput dolenti malū est: et quibus ilia suspensa murmurant: et iis: qui sitibūdi sunt. Nocet etiam quibus per febres acutas biliose deiectiones prodeunt: et quibus sāguinis multi facta deiectio est. Competit tabidis nisi admodū febriant: dandum etiam in febribus longis tussibūdis: si nec vllum ex predictis vrget et preter rationem eger absummitur. 65

Quibus tumores in vlceribus apparent: ij nō maxime conuelluntur: neq; insaniunt. sed deletis tumoribus aliis derepente conuulsiones pone et distentiones accidunt. Aliis ante insania aut lateris dolor acutus et vomica aut difficultas intestinorum si tumores sunt rubicundi. 66

Si in vulneribus validis et prauis moles non apparet: magna est noxa. 67

Tumor mollis et cedens bonus est: crudus malus. 68

Dolenti partem capitis posteriorem in frontis venam subreptam secuisse prodest. 69

Mulieribus rigores inchoantur a lumbis: et per

dorsum ad caput deueniunt. Uiris etiam in parte posteriore corporis potius quam de priore: verbi gratia: cubitorum aut femorũ. Cutis etiam rara est: quod pilus declarat. 70

Qui a quartanis capiuntur non admodum conuulsionibus capiũtur. Etsi antea prehendebãtur: quartana superueniente liberantur. 71

Quorũ cutis obtenditur squalida et sicca: ij sine sudore moriuntur. Contra quorum cutis laxa solutaq3 est ij obeunt cum sudore. 72

Qui regio laborant: ij non admodum inflantur.

Finis Libri quinti Sententiarũ Hippocratis Secundum traductionẽ Laurentiani

Sententiarum Hippocratis Liber Sextus interprete Laurentio Laurentiano Florentino. 1

In longis leuitatibus intestinorum/ ructus acidus superueniens qui non extitit prius: signum est bonum. 2

Quibus nares hument: aut genitura: hij valitudinarij degunt. Quibus econtrario est: melius valent. 3

In longis difficultatib⁹ intestiorũ fastidiose inedie male sunt: et peiores si acciduñt cũ febre. 4

Ulcera obglabrata: praua sunt. 5

Dolores/ aut pectoris/ aut coxe/ aut cuiusuis membri: an multum infestent animaduertendũ est. 6

Uitia renum et visice senioribus difficulter sanãtur. 7

Dolores ventris si suspensi sunt/ leuius: si nõ suspensi grauius infestant. 8

Ulcera aque intercutem que in corpore fiunt non facile sanantur. 9

Pustule late nõ admodũ pruriũt. 10

Dolenti caput et vehementer laboranti: pus: aut aqua/ aut sanguis effusus per nares egritudinẽ tollit. 11

Uitijs atrebilis et renum si marisce superuenerint bene erit. 12

Amariscis diutinis sanato/nisi vna seruetur: periculum. vel aque intercutem / vel tabitudinis imminet. 13

Singultienti si sternutamenta superuenerint: tollunt singultum. 14

Ab aqua intercutem detētus: si aqua per venas in ventrē defluxerit: morbo soluetur. 15

Fluore alui diutino detento / vomitus sponte superueniens tollit fluorem. 16

Costali aut pulmonia detento si alui fluor superuenit: malo est. 17

Lippiētē phēdi alui fluore: bene est. 18

Si vesica preciditur: aut cerebrum: aut cor: aut precordia: aut aliquod ex tenuioribus intestinis: aut venter: aut iecur letale est. 19

Cū precisum os est aut Carthilago: aut gene particula tenuis: aut preputium: nec augeri: nec coalescere potest. 20

Si sanguis preter naturam in ventrem transfunditur suppuretur necesse est. 21

Si varices aut marisce insanienti superuenerint insania soluetur. 22

Quecunq; rupta de dorso ad cubitum descendunt: sanguine detracto soluuntur. 23

Si mestitia et metus longo tempore tenet: atrabilis in vitio est. 24

Si quod intestinū ex tenuioribus precisum est: nunq̄ coalescit. 25

Ignem sacrum deforꝫ verti introrsum non bū est: interius foras bene est. 26

Qui per ardores contremiscunt: ijs delirium adfert solutionem. 27

Qui suppurati aut aqua intercutem laborantes vruntur / aut secantur: omnes intereunt: si pus aut aqua vniuersa effluxerit. 28

Spadones: neq; podagra laborant: neq; calui efficiuntur. 29

Mulier podagra non laborat: nisi menstrua defecerint. 30

Puer podagra non laborat anteq̄ concubere incipiat. 31

Dolores oculorum soluit aut meri potio: aut balneum: aut vomentum: aut vena incisa: aut medicamentum epotum. 32

Balbi maxime ab alui profusione longa capiuntur. 33

Qui acida ructant / non admodum costali morbo laborant. 34

Qui calui sunt: iis varices grandes non fiūt. Quibus autem Caluis varices superuenerint: iis capilli denuo subnascuntur. 35

Aqua intercutem laboranti si tussis superuenit: malo est. 36

Difficultatem vrine vena incisa soluit: incidende sunt interiores. 37

Ab angina detento si tumor in collo extitit: bono est foras enim morbus decedit. 38

Quibus Cancri occulti fiunt: eos non curari melius est. Qui enim curantur celerius pereunt: qui nō curantur diutius durant. 39

Conuulsio fit vel inanitione vel repletione: eodē q̄ modo singultus. 40

Quorum ilia dolores fatigant sine inflammatione iis febris supueniēs soluit doloré. 41

Quibus suppuratum quid in corpore abditum non innotescit: id propter crassitudinem vel puris vel loci delitescit. 42

Arquatis iecur effici durū male est. 43

Lienosis qui a difficultate intestinorum capiuntur / si ea ipsa difficultas longa est: aqua intercutem superueniet / aut leuitas intestinorum atq̄ ita interimentur. 44

Quibus per stillicidium vrine superuenerit volulus intra septimum diem moriuntur: nisi febre superueniente vrina effluat satis. 45

In vlceribus annuis aut etiam diuturnioribus os discedere: cicatricesq̃ effici cauas necesse est. 46

Qui curuati ex anhelatione aut tussi efficiuntur: ante pubertatem intereunt. 47

Qui leuandi sanguine sunt aut medicamēto purgandi: iis verno tempore / vel cultello soluenda est vena / vel medicamētū adhibendum. 48

Lienosis difficultas intestinorum superueniens: bono est. 49

Podagrici morbi inflammatione sedata: intra quadracesimum diem desistunt. 50

Quibus cerebrum precisum est: iis febrem / et bilis vomitum supuenire necesse est. 51

Quibus beneualentibus dolores subito accidūt capitis: statimq̃ obmutescunt / et stertunt: intra septimū diē pereūt: nisi febris p̄hendat. 52

Oculorum suspectiones per somnū obseruare oportet. Nam si quid candide partis inspicitur / palpebris non vndique sibi commissis: nec alui fluor aut medicamenti potio in causa est: prauum hoc signū / letaleq̃ admodum est. 53

Deliria que cum risu accidunt / tutiora sunt: q̃ que serio. 54

In affectibus acutis qui affligant cum febri suspiria luctuosa mala sunt. 55

Podagrici morbi vere et autūno magna ex parte mouentur. 56

Atribilariis morbis in pericula hec decumbitur: stuporem corporis aut conuulsionem: aut furorem aut cecitatem indicant. 57

Stupores attoniti potissimum eueniunt a quadragesimo ad sexagesimum annum. 58

Si omentum decidat: putrescat necesse est. 59

Quibus a Coxendice infestatis coxa recedit: et redit iis mucores ea in parte gignūtur. 60

Quibus a coxendice infestatis diutina recesserit

coxa : q̄s crus contabescit : et claudicat : nisi perura-
tur.

Finit Liber Sextus Sententiarum Hippocratis secundum traductioē Laurētiāi

Sententiarum Hippocratis Liber Septimus / interprete Laurentio Laurentiano Florentino.

j

In morbis acut̄ frigus partium extremarum malo est.

z

In osse egrotante caro liuens : malo est.

3

A vomitu singultus / et oculorum rubor : malo ē.

4

Horror a sudore non bono est.

5

Ab insania difficultas intestinorum : aut aquam intercutem : aut mentis alienatio : bono est.

6

In morbo diutino inedia et deiectiones sincere : malo sunt.

7

Ex multa potione rigor aut delirium malo est.

8

A vomice ruptione interna resolutio. Aut vomitio : aut anime defectio accidit.

9

A sanguinis profusione mentis commotio aut conuulsio malo est.

10

A voluulo : vomitus : singultus : mentis incitatio : aut conuulsio malo est.

11

A costali pulmonia malo est.

12

A pulmonia delirium : malo est.

13

Per estus vehementes conuulsio : aut distentio : malo est.

14

In Capitis ictu stupor aut mentis commotio malo est.

15

A sanguinis sputo : puris sputum : malum.

16

A puris sputo tabes et fluor / cumque saliua subsistit : moriuntur.

17

7 lib fi ...

Ab secoris inflammatione singultus: malo est. 18

Ab insomnia conuulsio aut mētis commotio malo est. 19

Ab ossis exutiōe sacer ignis malo est. 20

Ab igne sacro putredo aut suppuratio: malo est. 21

A forti vlcerum pulsu sanguinis profusio malo est. 22

A vētr3 dolore diutio suppuratio malo ē. 23

A deiectione sincera difficultas intestinorū: malo est. 24

Ab ossis precisione stupor et deliriū incidit: si partem inanem prehendat. 25

Conuulsio ex medicamenti potione letalis est. 26

In ventris dolore forti algor partium extremarū: malo est. 27

Si mulieri vterum gerenti tentia acciderit: abortum pacietur. 28

Quodcunqꝫ os aut Cartilago preciditur in corpore non increscit. 29

A pituita alba detento si alui fluor superuenerit vehemens: egritudinem tollit. 30

Quibus per alui fluorem deiectiones spumant: ijs pituita a capite defluit. 31

Quibus febricitantibus vrine sedimentum speciē farine refert crassioris: longam fore egritudinē significat. 32

Quibus sedimen biliosum desuper tenue est: acutum significat morbum. 33

Quibus vrina disiecta est: ijs perturbatio vehemens in corpore est. 34

Qubus vrina bullat: ijs fore morbum renalem/ et longum significat. 35

Quibus sedimen pingue congestumqꝫ est: ijs renale vitium acutum significatur. 36

Quibus igitur vitio renali detentis predicta acci

dunt signa eos dolores circa musculos spine fatigāt qui si locis exterioribus accidunt abscessus quoq; futuros eodem expectato. Sed si interioribus magis laboratur: intus quoq; fore expecta. 37

Uomitio sanguinis sine febri salutaris est: cū febri malo est. Curandū acerbis et refrigerantibus. 38

Distillationes in ventrem superiorem suppurantur intra dies viginti: 39

Si quis sanguinem mingit et grumas atq; vrine stillicidio affligitur et dolore femorū ventris imi pectinisq; infestatur: morbum circa vesicam esse significatur. 40

Si lingua subito incontinens facta est aut ps aliqua corporis stupore elanguit: vitium hoc esse atrebilis certum est. 41

Si metus aut mesticia longo tempore tenent atra bilis in vitio est. 42

Si natu maioribus per purgationes singultus supervenit: non bono est. 43

Si febris ortū non ex bile trahit calide copia capiti affusa tollit febrem. 44

45

Mulier ābidextra nequaq̄ efficitur.

Qui suppurati aduruntur si pus effluit purum et candidū euadunt: si cruentum/et feculentum/et fetidū: pereunt. 46

Quorum iecur suppuratum aduritur si pus effluit: purum et candidum euadunt: hijs enim pus conclusum in membrana est: sed si qualis amurca est tale effluit intereunt. 47

In oculorum doloribus sanguinem detrahe cū prius vinum per potionem exhibuerꝫ et ex calida aqua multa dilueris. 48

Qui aqua intercutem laborat: si a tussi tenetur: desperandus est. 49

Stillicidium et difficultas vrine: potio vini et detractio sanguinis tollit cultellum interioribus.

adsice.

50

Ab angina detento si tumor aut rubedo pectoris supervenit bono est.

51

Quibus cerebrum sideratum est intra tertiũ diem moriuntur. Quod si ab his diebus evaserint: sanitati restituuntur.

52

Sternutamentum fit ex capite cerebro calefacto aut humefacta parte inani capitis. Aer enim ibi cõtentus erumpit: et cum strepitu quodam: quoniam per angusta exitus datur.

53

Qui dolore jecoris admodum conflictatur: ijs febris superveniens tollit dolorem.

54

Quibus sanguinem detrahi prodest: ijs vere detrahendus est.

55

Quibus inter ventriculum et venas pituita constituta infert dolorem: utpote que ad alterutrum ventrem exitu careat: ijs pituita per venas in vesicam delapsa morbus levatur.

56

Quibus jecur aque repletum in omentum erupserit: ijs venter aqua impletur atq̃ ita emoriuntur.

57

Pandiculationem: oscitationem: horrorem: vinum par pari ingestũ tollit egritudiẽz.

58

Quibus tubercula in urinario meatu oriuntur: ijs suppuratione facta / et eruptione: levatur dolor.

59

Quorum cerebrum concussum aliqua ex causa eos de repente obmutescere necesse est.

60

Corporibus humidas habentibus carnes fames adferenda est: fames enim corpora siccat.

61

Sudoris copia calidi aut frigidi assidue fluentis humorem deduci robusto supra: debili infra signi ficatur.

62

Quicunq̃ non intermittentes tertio die vehementiores redduntur magis periculose existunt. Sed si quovis modo intermittunt: securitatem inesse sig-

nificatur. 63

Quibus tubercula diutina aut in articulos dolores ex febre decumbunt. 64

Quos febres diutine habent ijs in articulos abscedit: si labor accidit. Quibus autem in articuloꝫ abscedit: si labor ex febre accidit: q̄ cibo pleniore vtuntur. 65

Si cibum febricitanti des vt vires sano: sic morbum egro dederis. 66

Quorum in deiectionibus instare sinas nec moueas desident quasi strigmenta: si pauca sunt: parum morbi contractum est: si multa: multum. His aluū purgasse conducit ꝙ si aluo non purgata dabis sorbitiones nocebis: et quo plus dederis eo magis nocebis. 67

Ubi in toto corpore demutatio fit: et modo corpus frigescit: modo calescit: aut Colorem alium ab alio recipit: lōgitudo morbi significatur. 68

Que per vesicam excernuntur conspicienda sunt an talia sunt qualia exeunt sanis: Que minime similia his sunt ea morbosiora habentur. Que vero similiora sanis existunt minime talia censentur. 69

Excreationes in febribus nō interpellatis liuide & cruente biliose: fetide: male sunt omnes. At si bene excernitur bene est. Et quod tum per ventrem tum per vesicam et quacunqꝫ secedens aliquid subsistit non purgatum malo est. 70

Corpus efficere fluidum oportebit quacunqꝫ euacuandum censueris. Si supra firmari aluum: si infra solui necesse est. 71

Somnus aut insomnia si alterutrum vltra debitū fiat: morbus accidet. 72

In febribus non interpellatis si exteriora frigent: interiora vruntur: si febris habet / et sitiunt: letale est. 73

In febre non interpellata si labium / aut oculus & aut supercilium: aut nasus peruertitur: si visus / si

audire defecerit egro iam debili: quicquid ex his ac-
cidit mors in propinquo est. 74

A pituita candida, aqua intercutem accidit.

75

A fluore alui difficultas intestinorū. 76

A difficultate intestinorum: leuitas intestinorū: accidit.

77

A sideratione, abscessus ossis 78

A sanguinis vomitione tabes et puris purgatio supra. A tabe, fluctio de capite. A fluctione: profusio alui. A profusione alui: Astrictio purgationis superioris. Ab astrictione, mors.

79

Qualiscunq; aut per vesicam: aut per aluū: aut per carnem excretio fit quacunq; omnino corpus excedit naturam; Si parum excedit, parua est Egritudo: si multum, magna: si admodum multum, letalis est.

Finis.

a phlegmate albo

fluxo al...

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-117328-p0038-0

46735

AB46735

ULB Halle 3
003 875 881

56.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-117328-p0039-9

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-117328-p0040-1

Aphorismi Hippocratis interprete Laurentio Laurentiano Florentino.

Impressum Erphurdie per Michaelem Bibliopolam

Anno domini M.D.xxij